

WAT 'ANDEREN DOEN

DAAR GINGEN DE SCHUTTERS

Tromgeroffel, trompetgeschal en kruitdamp vormden op zaterdag 11 maart 1989 een passend decor voor de opening van de tentoonstelling 'Daar Gingen de Schutters' in het Goois Museum op de Kerkbrink. Met de blanke sabel, zoals dat heet, verrichtte tambour-maitre A. Renshoff van de hedendaagse 'vrije-tijds-schutters', want de echte schutterij werd al in 1907 opgeheven, de openingshandeling. Het gebeuren mocht zich in grote belangstelling verheugen, onder meer waren de Commissaris van de Koningin en zijn echtgenote aanwezig. Het was goed weer, zodat de schutters, geheel in stijl gekleed en compleet met een jenevervaatje op een kar, zich uitvoerig op straat konden laten bewonderen.

Het is een zeer geslaagde tentoonstelling geworden, die een duidelijk en overzichtelijk beeld geeft van opkomst en ontwikkeling van de schutterij. Er zijn tal van curieuze uitrustingsstukken te zien en enig medelijden is wel op zijn plaats voor de arme schutters, die met hun onhandige en zware bepakking lange marsen moesten maken. Dat de schutterij, ingesteld om de burgers te beschermen, zelf ook wel eens gevaar kon opleveren, bewijst het vaantje – in één van de vitrines tentoongesteld – dat beginnelingen aan hun geweer moesten bevestigen, ten teken dat hier een ongeoeffend schutter bezig was.

Er is bij de tentoonstelling een uitgebreide handleiding, geschreven door Drs E.J. Pelgrim die ook adviseerde bij de totstandkoming van de expositie. Speciaal voor de 'Eigen Perk'-lezers werd deze brochure meegeniet in dit nummer. Losse exemplaren zijn te krijgen bij het Goois Museum, Kerkbrink 6, Hilversum, waar U de tentoonstelling nog tot 4 juni kunt gaan zien (dagelijks behalve maandagen).

L.J.W.

UIT DE REGIONALE HISTORISCHE BLADEN

Huizer Kring Berichten (jg 10, nr. 1, februari 1989) wijdt een groot artikel aan de oudste geschiedenis aan het Gooi. Op de plaats van het tegenwoordige Oud-Naarden moet al in het jaar 900 een kerkje met enige woningen hebben gestaan. Het artikel gaat in op de rol van Graaf Wichmann (overleden 968) en eindigt ruim drie eeuwen later als Graaf Floris V voor 200 Utrechtse ponden de heerlijkheidsrechten op het Gooi verwerft.

Oud Muiderberg (uitgave 41, winter 1988) blikt terug op het symposium van het gelijknamige comité op 17 november 1988. De Amsterdamse stadsarcheoloog J.M. Baart hield op het symposium een referaat over de Hollandse stad in de dertiende eeuw, dat uitvoerig wordt samengevat. Het blad roept op om mee te doen aan de prijsvraag die de Culture Raden van de beide Hollandse provincies hebben uitgeschreven: wat waren 150 jaar geleden de mogelijkheden en beperkingen van de mensen in Uw woonplaats.

In de *Omroeper* – historisch tijdschrift voor Naarden (jg. 2, nr. 2, april 1989) zijn twee artikelen gewijd aan het laatste oorlogsjaar. Als represaille voor het laten ontsporen van een locomotief werd een huis in de Juliana van Stolberglaan door de Duitse veiligheidspolitie in brand gestoken. De heer Coen Mulder verhaalt hoe hij in januari 1945 met een twintigtal andere ondervoede kinderen uit Naarden naar Oost-Groningen

werd gebracht. In een artikel over de tuinarchitect D.F. Tersteeg wordt ervoor gepleit om enkele onder architectuur aangelegde Gooise tuinen tot monument te verklaren. Huisnamen, stadspompen, prentbriefkaarten van Sasburg en het huis van Tolhoek zijn onderwerp van andere artikelen in de Omroeper.

Een verhandeling in *Tussen Vecht en Eem* (jg. 7, nr. 1, februari 1988) over de armoede in Bussum rond 1900 geeft een interessant sociologisch beeld van die snel groeiende gemeente. Evenals in Hilversum is er wrijving tussen de oude dorpingen en de 'import'. Een artikel van de heer R. Loenen gaat uitvoerig in op de grensgeschillen tussen Loosdrecht, Gooiland en Utrecht. In de 200 jaar tot aan 1520 zijn de grenzen van het gerecht Loosdrecht met zijn bureu moeizaam tot stand gekomen en weinig is er sindsdien veranderd. De voorganger van de Hilversumse villa Wisseloord stond in Muiderberg, aldus een artikel van de heer K. Sierksma. In 1903 werd dit pand gesloopt en de toenmalige eigenaar J.F.Ch. Jörg nam de naam van Wisseloord mee naar zijn nieuwe eigendom aan de 's-Gravelandseweg.

Het februari-nummer van de *Historische Kring Loosdrecht* (jg. 16, nr. 71, februari 1989) zet de naam Wingelaar in het middelpunt. Uitvoerig gaat het blad in op Leen Wingelaar en diens werk als kruidenzoeker. Het geslacht Wingelaar is in het daarop volgende artikel aan de orde. De genealogische beschrijving gaat terug tot 1784.

In *Van Zoys tot Soest* (jg. 9, nr. 4, lente 1989) is veel aandacht voor het transport in vroeger dagen. Precies 750 jaar geleden gaf Bisschop Otto III verlof om een vaart te graven van de venen aan de Vuursche naar de Eem. Langs die Praamgracht werd de afgegraven turf over de Eem en de Zuiderzee naar Holland en andere gewesten vervoerd. De interlokale tramlijnen rond 1900 zijn onderwerp van een ander artikel in het blad. In een publicatie van de werkgroep over genealogie krijgen de families Bolman en Bos/Bosch bijzondere aandacht.

Baerne (jg. 13, nr. 1, maart 1989) herdenkt met veel genegenheid mevrouw Elly Witsenburg. Vroeger had bijna iedereen in een kleine gemeenschap een bijnaam. Het blad gaat in op de herkomst van de bijnamen van een aantal Baarnaars rond de eeuwwisseling. De meest intrigerende bijnaam vinden wij die van ene juffrouw Broerse: Griet van Halfelf.

HOE KOMT MEN ERTOE GENEALOGIE TE BEDRIJVEN?

Het woord genen is voor mij de rode draad, waarmee ik mij verbonden voel met het voorgeslacht. Volgens Van Dale betekent het woord genealogie 'geslachtsrekenkunde' ofwel 'stamboom' en inderdaad een beetje rekenwerk is wel nodig om alle nazaten een plaatsje te geven. Het komt nogal eens voor dat in het tweede of derde geslacht exact dezelfde persoonsnamen zijn en de geboortedata niet ver uit elkaar liggen.

De aanleiding tot onderzoek is voor veel mensen het aloude familieverhaal, dat dikwijls door moeder of oma wordt doorverteld. Zij heeft immers nu tijd om alles te relativeren wat zij vroeger heeft gehoord of meegemaakt. Ikzelf denk met genoegen aan gesprekjes met mijn eigen moeder terug, waarbij zij bij één daarvan een oud kerkboek had meegenomen, dat ze me toonde met de volgende woorden: 'Zoek jij dat nu maar eens even uit!'. Het bleef toen echter bij enkele data en persoonsnamen.

Een paar jaar later echter stond er plotseling iemand voor de deur met de mededeling; 'Uw man en ik hebben dezelfde stamvader'. Toen begon er iets in mij wakker te worden. De voornaamste reden voor mij was echter het volgende. Na de tweede wereldoorlog kwamen er grote veranderingen op het gebied van religie en maatschappij, men kreeg een nieuwe kijk op oude waarden en normen. Als gevolg hiervan kwam

er een terugloop in de kerk. Huizen en gebouwen werden afgebroken, waardoor het aanzicht van het vertrouwde geboortedorp verloren ging. Gelukkig zijn er mensen geweest, die dit al vroeg hebben onderkend: de historische kringen schoten als paddestoelen uit de grond. De belangstelling voor genealogie groeide gestadig door.

In 1985 werd te Hilversum het Streekarchief geopend, daar staat Karin Abrahamse met haar assistenten de nieuwelingen vriendelijk en correct hartverwarmend te woord. Vooral de nazaten van de 'Erfgoeiers' kunnen hier hun hart ophalen. Vanaf de opening heb ik hier, met tussendoor een bezoekje aan het R.A. Utrecht, gewerkt en ik weet nu *wie* mijn voorouders waren, *wat* zij deden en *waar* zij woonden, doch de rode draad is voor mij *hoe* zij leefden. Het is als het ware een legpuzzel waarbij stukje voor stukje op zijn plaats valt. Daardoor is het bedrijven van genealogie zo interessant en wordt de geschiedenis zo levendig.

G.M. de Wit-Kuit

GENEALOGISCHE VERENIGING GOOI & EEMLAND

Er zijn steeds meer mensen geïnteresseerd in stamboomonderzoek. Dat vertelt desgevraagd mevrouw Els Elenbaas, secretaris van de afdeling Gooi & Eemland van de Genealogische Vereniging. Ze constateert niet alleen een groei in het aantal mensen dat zin en tijd heeft voor dit werk, maar ook een duidelijke verjonging van het ledenbestand.

Hoewel veel leden individueel bezig zijn is er toch ook behoefte aan uitwisseling van gegevens en onderling contact. Dat gebeurt in het winterhalfjaar (september t/m april) tijdens ledenavonden waar voordrachten over zeer verschillende onderwerpen, variërend van kaartenmakers tot Indische geslachten, worden gehouden. Op verzoek van 'Albertus Perk' vinden deze avonden niet meer op de vierde maar op de derde woensdag van de maand plaats in het Wijkgebouw aan de Valkenhoflaan 1a.

Men wordt lid van de landelijke vereniging en is dan automatisch lid van de afdeling Gooi & Eemland. Leden ontvangen het blad Gens Nostra en kunnen gebruik maken van het Verenigingscentrum in Naarden, waar een Centraal Naamregister op kaart is gebracht met een totaal bestand van 1,5 miljoen kaarten. Tevens is daar een grote hoeveelheid boeken, tijdschriften en verzamelingen (b.v. bidprentjes) te raadplegen.

Mocht u al langer met het idee rondlopen om eens wat te doen aan het onderzoek van uw voorgeslacht, dan wijzen we u graag de weg.

J.E.L.

Genealogische Vereniging, Postbus 976, 1000 AZ Amsterdam.

Afdeling Gooi & Eemland: secretariaat Mevr. Els Elenbaas, Soestdijkerstraatweg 39, 1213 VR Hilversum, tel. 854026.

Het lidmaatschap kost f 50 per jaar.

Verenigingscentrum: Promerskazerne, Dormanplein 3a, Naarden. Openingstijden: donderdag van 20-22 uur, zaterdag van 11-16 uur.